

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 23. mai 2011

Deres ref.: 201101405

HØRINGSFORSLAG – ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN – INNFØRING AV SCHENGEN-STANDARDISERT OPPHOLDSKORT MED ELEKTRONISK BIOMETRI

NOAS ser at innføringen av et standardisert oppholdskort for personer som har oppholdstillatelse kan ha positive konsekvenser, både for de som får utstedt et slikt kort og for norske myndigheter. Vi er derfor generelt ikke negative til at det innføres et slikt standardisert oppholdskort.

Samtidig er det på det rene at opptak av data som kortet skal inneholde, som fingeravtrykk og foto, kan fremstå som et inngrep i den enkeltes privatliv og integritet. Likeledes vil kortene inneholde en rekke personopplysninger som skaper utfordringer i forhold til personvernet. Selv om opplysningene i kortet ikke kan defineres som sensitive etter personopplysningsloven er det svært viktig at informasjonen som er lagret i kortet, og som skal håndteres av blant annet myndighetspersoner og produsenter av kortet, behandles med stor varsomhet. Vi forutsetter derfor at det blir utformet retningslinjer i form av forskrift eller instruks som tydeliggjør de personvern hensyn som gjør seg gjeldende, og som sikrer at håndteringen av informasjonen i kortene gjøres i tråd med de samme hensynene.

Det er også viktig at det sikres, både juridisk og teknisk, at opplysningene i kortet ikke kan brukes til annet enn det som er formålet. Videre er det av stor betydning at det finnes retningslinjer for hvordan kontroller av oppholdsstatus skal gjennomføres, og hvilke kriterier som må være oppfylt for at myndighetene skal kunne gjennomføre en slik kontroll. En kontroll av en persons oppholdsstatus utenfor grensepassering eller andre normale kontrollpunkter vil fort kunne bli oppfattet som en mistenkelig gjøring av den enkelte. Det er derfor viktig at slike kontroller kun gjøres etter fastsatte retningslinjer, og kun der det anses som nødvendig.

NOAS mener videre det til dels er uklart hvilken faktisk effekt en vil oppnå ved å innføre slike oppholdskort. Formålet er i følge høringsbrevet å forebygge og bekjempe illegal innvandring og illegalt opphold, og kortet er ment å bidra til å forhindre identitetstyveri og personforveksling. NOAS støtter i utgangspunktet tiltak som har slike formål. For at tiltakene skal kunne forsvares, i forhold til ressursene som brukes og den inngripende karakter tiltakene har, må de imidlertid ha en reell effekt, og de må være presise nok til at de ikke rammer uskyldige personer uforholdsmessig hardt.

Det er nevnt i høringsbrevet at kortene skal brukes i forbindelse med passering ved Schengen yttergrense og ved innenlandskontroll. Kortet vil imidlertid ikke erstatte behovet for annet reisedokument for personer som reiser utenfor Norge. Innenfor Norges grenser vil den enkelte kunne dokumentere sin oppholdstillatelse uten å bringe med seg reisedokumentet. Samtidig er det ikke ment at det skal være bærepunkt på kortet, og det vil da kunne være nokså tilfeldig om personer som kontrolleres i forhold til oppholdstillatelse har med seg kortet eller ikke.

For den enkelte som får utstedt kortet kan vi ikke se at det er omtalt andre fordeler enn at de lettere kan dokumentere at de har oppholdstillatelse dersom de blir kontrollert. Det er heller ikke noe som indikerer at det vil bli lettere for personer som får utstedt kortet å bevege seg eller ta arbeid innenfor Schengen-systemet, da kortet ikke vil erstatte behovet for et reisedokument.

Det fremgår av høringsbrevet, og er i seg selv relativt selvfølgelig, at det er knyttet betydelige utgifter til utvikling av systemer og utstyr, produksjon av kort og administreringen av systemet. Departementet nevner at det vil bli vurdert hvilket gebyrnivå som bør fastsettes for den enkelte, men antyder at det er normalt å fastsette gebyr tilsvarende gjennomsnittskostnaden for å utføre den gebyrbelagte handlingen.

NOAS mener bruk av såpass store ressurser må forutsette at det oppnås klare forbedringer og at et slikt kort får en faktisk betydning. Slik bruken av kortet og nytteverdien av det er beskrevet i høringsbrevet er NOAS skeptisk til bruk av så store ressurser, som trolig brukerne vil måtte ta en stor del av regningen for.

For en rekke personer i Norge er det et betydelig problem at de mangler mulighet til å identifisere seg, selv om de har fått oppholdstillatelse. Dette kan føre til vanskeligheter med å dokumentere oppholdstillatelse for potensielle arbeidsgivere, få opprettet bankkonto, få utbetalt lønn og skaffe seg førerkort med mer. I et skriftlig svar på spørsmål fra KRF-representant Kjell Ingolf Ropstad svarte daværende konstituert justisminister Grete Faremo 14.3.2011 at oppholdskortet vil:

inneholde opplysninger om utlendingen som kan være av betydning i bankenes vurdering av om det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon for å etablere et kundeforhold som omfatter grunnleggende banktjenester, for eksempel ordinær bankkonto og ordinær betalingsformidling. Innføring av oppholdskort vil slik sett kunne bidra til å gjøre det lettere for utlendinger som får innvilget oppholdstillatelse i Norge å få innpass i arbeidslivet.

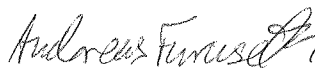
Vi mener det er nødvendig at regjeringen jobber videre med dette spørsmålet, og sørger for å lette situasjonen for personer som har denne type praktiske problemer grunnet manglende identitetsdokumentasjon. Dersom et standardisert oppholdskort kan gjøre det lettere for personer med denne type problemer å få opprettet konto, få utbetalt lønn etc. vil NOAS være langt mer positive til innføringen av et slikt kort. Vi vil derfor be departementet vurdere hvordan innføringen av et slikt kort kan avhjelpe de nevnte utfordringene som skaper praktiske problemer for mange personer.

Vi takker departementet for anledningen til å delta i høringen. Vi kan gjerne kontaktes om det skulle være spørsmål eller behov for utdypende kommentarer.

Med vennlig hilsen
for **Norsk Organisasjon for Asylsøkere**

Ann-Magrit Austenå
generalsekretær

Andreas Furueth
juridisk rådgiver